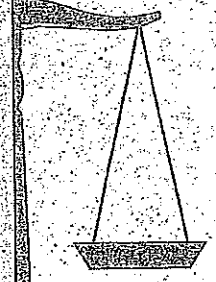

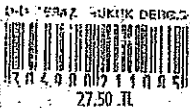
TERAZİ

AYLIK HUKUK DERGİSİ

Yıl: 6 Sayı: 61 EYLÜL 2011

- Halil YILMAZ
Hüsnü TURANLI : Asıl İşveren - Alt İşveren Ayrımı ve İş Kazasından Doğan Sorumluluk
- Büşra UYSAL : 6762 Sayılı TTK ve 6102 Sayılı YTTK Bakımından Faturaya İtiraz ve İtirazın Hüküm ve Sonuçları
- İlhami GÜNEŞ : Markayı Kullanmak ile Öncelik Hakkı Elde Edilmesinin Koşulları
- Samet YAZICI : Tanık Koruma
- Hasan DÜRSÜN : KİT'lerde Çalışan Sözleşmeli veya Kapsam Dışı Personel Uyuşmazlıkları İdari Yargıda Çözümlenir mi?
- Emre YAVAŞ : Baz İstasyonlarının Hukuki Niteliği ve Yargı Kararları Işığında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri
- Ercan ŞARICAOĞLU : Vergi Usul Kanunu 127/İ-C Hükümü ile Yoklama Esnasında Vergi İdaresine Tanınan "El Koyma" Yetkisine Dair Anayasaya Aykırılık Sorunu
- Cansu DİLEKÇİ : Mukayeseli Hukukta ve AHİM Kararlarında Hukuka Aykırı Delillerin Yeri
- Hüseyin TURAN : Kadastro Davalarının Kadastro Kanunu Dolayısıyla Uzamasının Nedenleri ve Bir Öneri
- Ayhan KÜÇÜK : Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Kararları Işığında Bilgi Edinme Hakkının Sınırları
- Terazinin Dengesi / Remzi ÖZMEN: Biz Ne Yeminler Ettik / Ediyoruz -I**
- Medeni Usul Hukuku Uygulamaları / Mehmet Akif TUTUMLU: Görevsizlik Kararının Yıllar Sonra Verilebildiği HUMK Döneminden Ön İnceleme Aşamasının Benimsendiği HMK Dönemine Bakışlar**
- Hukuk Tarihimizden Portreler / Galip DOĞAN: İsmail CEM (1940 - 2007)**
- Pratik Bilgiler / Soner ALTAŞ: Yeni Türk Ticaret Kanununda Limited Şirketler İçin Öngörülen Cezai Sorumluluk Halleri**
- Hukukçular İçin Muhasebe ve Vergi Uyuşmazlıkları / Ruknettin KUMKALE: Mali Tatil**

Hukuk Dünyasından Haberler 5

Hukuk Ajandası 10

Makaleler 13

Hakemli Makale Hakemli Makale

Hatili YILMAZ, Hüsnü TURANLI
Asıl İşveren - Alt İşveren Ayrımı ve
İş Kazasından Doğan Sorumluluk 14

Ticaret Hukuku Ticaret Hukuku

Büşra UYSAL
6762 Sayılı TTK ve 6102 Sayılı YTTK Bakımından
Faturaya İtiraz ve İtirazın Hüküm ve Sonuçları 20

Fikri Mülkiyet Hukuku Fikri Mülkiyet Hukuku

İlhami GÜNEŞ
Markayı Kullanma ile Öncelik Hakkı
Elde Edilmesinin Koşulları 25

Ceza Hukuku Ceza Hukuku

Samet YAZICI
Tanık Koruma 28

İdare Hukuku İdare Hukuku

Hasan DÜRSÜN
KİT'lerde Çalışan Sözleşmeli veya Kapsam Dışı
Personel Uyuşmazlıkları İdari Yargıda Çözülür mü? 42

Emre YAVAŞ
Baz İstasyonlarının Hukuki Niteliği ve Yargı Kararları
Işığında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri 54

Vergi Hukuku Vergi Hukuku

Ercan SARICAOĞLU
Vergi Usul Kanunu 127/I-C Hükümü ile
Yoklama Esnasında Vergi İdaresine Tanınan
"El Koyma" Yetkisine Dair Anayasaya Aykırılık Sorunu 59

Genel Genel

Cansu DİLEKÇİ
Mukayeseli Hukukta ve Ahim Kararlarında
Hukuka Aykırı Delillerin Yeri 65

İçindekiler

Hüseyin TURAN
Kadastro Davalarının Kadastro Kanunu
Dolayısıyla Uzamasının Nedenleri ve Bir Önerisi 69

Ayhan KÜÇÜK
Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu
Kararları Işığında Bilgi Edinme Hakkının Sınırları 73

Karar İncelemesi Karar İncelemesi

Suat ŞİMŞEK
İdare Tarafından Tespit Edilen Kıyı Kenar Çizgisinin
Adli Yargıya Bağlayıp Bağlamayacağı Hakkında
Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının Eleştirisi ve Bir Çözüm Önerisi 82

Köşe Yazıları Köşe Yazıları

Terazinin Dengesi Terazinin Dengesi
Remzi ÖZMEN
Biz Ne Yeminler Ettik / Ediyoruz -I 92

Medeni Usul Hukuku Uygulamaları Medeni Usul Hukuku Uygulamaları
Mehmet Akif TUTUMLU
Görevsizlik Kararının Yıllar Sonra Verilebildiği
HUMK Döneminden Ön İnceleme Aşamasının
Benimsendiği HMK Dönemine Bakışlar 95

Hukuk Tarihimizden Portreler Hukuk Tarihimizden Portreler
Galip DOĞAN
İsmail CEM (1940 - 2007) 98

Pratik Bilgiler Pratik Bilgiler
Soner ALTAŞ
Yeni Türk Ticaret Kanununda Limited
Şirketler İçin Öngörülen Cezaî Sorumluluk Halleri 100

Hukukçular İçin Muhasebe ve Vergi Uyuşmazlıkları Hukukçular İçin Muhasebe ve Vergi Uyuşmazlıkları
Ruknettin KUMKALE
Mali Tatil 104

Ruknettin KUMKALE
Konu: Kasa Hesabı ile İlgili Sorunlar 107

Yargı Kararları Yargı Kararları 109

Mevzuat Mevzuat 153

Kavram ve İçtihatlar Dizini Kavram ve İçtihatlar Dizini 157

Asıl İşveren-Alt İşveren Ayrımı ve İş Kazasından Doğan Sorumluluk

Dr. Halil YILMAZ⁽¹⁾

Yrd. Doç. Dr. Hüsnü TURANLI⁽²⁾

Özet

Türk hukukunda, hem doktrinde hem mevzuatta asıl işveren-alt işveren tanımı ve ayrımı ayrıntılı olarak düzenlenmesine rağmen uygulamada, özellikle iş kazalarından doğan sorumluluk hususunda bu ayrımın gereklerinin tam olarak yapılmadığı gözlemlenmiştir. Aynı şekilde, iş sahibi işveren ayrımı da, Yargıtay'ın bu konudaki içtihatlarına rağmen hâlâ tam olarak yapılamamaktadır. Çoğu kez, iş sahiplerinin, tıpkı işveren gibi iş kazalarından sorumlu tutuldukları görülmektedir. Her somut olayda, asıl işveren-alt işveren ve iş sahibi işveren ayrımının dikkatlice ele alınması ve irdelenmesi, sorumlulukların belirlenmesinde daha adaletli bir sonuca ulaşılmasını sağlayacaktır.

Abstract:

Despite the fact that the definition and differentiation between the main employer and sub-employer has been clearly made both in literature and positive laws, the requirements of this differentiation especially in the determination of liability with respect to work accidents have not been duly observed in practice. Similarly, the difference between the business owner and the contractor has not been inquired and concluded as required in practice. In every case, the relationships and differences between these legal personalities should be clearly specified and the liabilities be determined accordingly.

Anahtar Kelimeler:

Asıl İşveren, Alt İşveren, İş Kazası, Sorumluluk, İş Sahibi, Müteahhit, İş Kanunu.

1. GİRİŞ

Ekonomideki rekabet ve teknolojideki gelişmeler, uzmanlaşmayla birlikte hızlı, kaliteli ve daha uygun maliyetli mal ve hizmet üretimini zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluğa paralel olarak ortaya çıkan yeni üretim ve çalışma ilişkileri bazı işlerin üçüncü kişilerin araya girilmesiyle yapılmasını gerektirmiştir. Bir işi üstlenmiş olan müteahhidin birbirinden çok farklı özellikler gösteren işlerin tamamı ile ilgili teknik bilgiye ve araç kapasitesine genellikle sahip bulunmaması, üretimin uzun bir zaman dilimine yayılması ve bu işlerin aynı anda veya birbirini izleyecek şekilde bir araya getirilmesi alt müteahhitlerin görevlendirilmesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Böylece mal ve hizmet üretimi içinde görev alması gereken teknik eleman çokluğu ve kısmi edimler arasında işlevsel bağ dikkate alınarak sözleşmelerin uygulamasında çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Çalışanlar açısından bakıldığında, asıl müteahhidin yanında başka müteahhitlerin de iş almaları ve kendi işçilerini çalıştırmaları şeklinde ortaya çıkan "asıl işveren-alt işveren" uygulaması bu yöntemlerden birisidir. Alt işverenlik hakkında mevzuatta, yargı kararlarında ve öğretide deyim birliği bulunmamakta, kimi kez "aracı" (506 s. K. m. 87), kimi kez ise "alt işveren" (4857 s. K. m. 2/6 ve m. 7; 5510 s. K. m. 11/8 ve m. 12/son), taşeron, üçüncü şahıs, diğer işveren, tali işveren,

alt yüklenici, alt ismarlanan vb. şekilde adlandırmalar yapıldığı görülmektedir.

Alt işverenlik uygulaması, çalışma hayatının bir gereği olarak ortaya çıkmakla birlikte, ülkemizde maliyeti düşürmenin, sigortalılara ve onun halefi durumunda olan SGK'ya karşı olan sorumluluklardan kurtulmanın bir aracı olarak kullanılmaktadır. Söz konusu uygulama iş kazaları açısından doğan sorumluluğun tespitinde de sorun oluşturmaktadır. Dolayısıyla, iş kazasından doğan sorumluluğun belirlenmesinde ilgili mevzuatın (5510 s. K. m. 12 (mülga) 506 s. K. m. 87) ve 4857 s. K. m. 2/6) yorumu ve asıl işveren-alt işveren ilişkisinin tespiti önem kazanmaktadır. Yargıtay konuya ilişkin kararlarında, işyerinde bir işi üstlenen müteahhidin alt işveren (aracı) sıfatının ve buna bağlı olarak asıl işverenin iş kazasından birlikte sorumluluğunun tespiti için, her iki işveren tarafından yapılan işlerin başka bir ifadeyle üretimin aynı faaliyet ya da aynı

⁽¹⁾ Ankara Hâkimi.

⁽²⁾ İzmir Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹ Aydın, İbrahim; "Görünürdeki İşlemler Açısından Türk İş Hukukunda Alt İşveren İlişkisi ve Muvazaa Sorunu", Ankara 2008, s. 145; Ayan, Özge; "Türk İş Hukukunda Alt İşverenlik İlişkisi", Legal, 2006, S. 10, s. 500.

² Ekonomi, Münir; "Hizmet Aktinin Feshi ve İş Güvencesi" konulu konuşma metni, Çimento İşveren Dergisi Özel Eki, Mart 2003, C. 17, S. 2, s. 19; Aloyiş, Ercan; "Alt İşverenlik ve Benzer İlişkilerden Farkı", Tühis, C. 22, S. 4-5, s. 1; YHGK, 05.5.2004 - 2004/10-233.E, 2004/262 (Meşe Yazılım Programı).

plan kapsamında yürütülüp yürütülmediğini ve işin anahtar teslimi şeklinde olup olmadığını incelemektedir.

II. ALT İŞVERENLİĞİN KOŞULLARI

A. Tanım ve Kapsam

Alt işverenlik hakkında İş Kanununda ve sosyal güvenlik mevzuatında ayrı ve özel düzenlemeler getirilmiştir. Nitekim asil işverenin sorumluluğunun kapsamını belirleyen 5510 sayılı Yasamın 12'nci maddesinin son fıkrası "Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölümü veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asil işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur" hükmünü içermektedir. Aynı konuda 4857 sayılı İş Kanununun (İK) 2'nci maddesinin altıncı fıkrasına göre (benzer şekilde tanımlayan Alt İşveren Yönetmeliği m. 3/a) "Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asil işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiyi asil işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asil işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur." İşçiler (sigortalılar) diğer işverenin (üçüncü kişinin) aracılığıyla işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asil işveren bu Kanunla işverene yüklediği (İK açısından ise "bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan") yükümlülüklerden dolayı alt işverenle birlikte sorumlu olacaktır.

İş Kanunu asil işverenin, alt işverenin işçilerine karşı bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumluluğunu o işyeri ile sınırlarken, 5510 sayılı Kanun böyle bir sınırlama getirmemektedir. O halde işçi, işyerinde mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerde veya asil işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde çalıştırılmayıp başka işyerlerinde de iş gördürülüyorsa İK bakımından alt işverenlik söz konusu olmayacaktır. Buna karşılık 5510 sayılı Kanunda ayrıca "bu

işyerinde" ifadesine yer verilmemiş olması, işverenden iş alan diğer işverenleri, sosyal güvenlik mevzuatı açısından alt işveren tanımına sokmayacaktır. Çünkü iş alanın, aldığı işte çalıştırdığı sigortalılar o iş için görevlendirilmiş değildir. Böyle olmayıp da çalıştırılanlar, iş alanın esasen var olan ve 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunan işyerinin sigortalı işçileriye bu durumda, iş alanın alt işveren olarak kabulü mümkün değildir.

Alt işveren, asil işverene ait işyerinde çalıştırdığı işçilerin işvereni durumundadır. Kendisi sigortalı çalıştırmayan kişi işvereni sayılmadığı için kendisinden iş alan kimse de alt işveren sayılmaz. İş üçüncü kişiye veren kimse sigortalı çalıştırmıyorsa kendisi asil işverendir. Alt işverenden söz edebilmek için her şeyden önce; bir asil işyeri ve asil işverenin varlığı, asil işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin işlerde veya yapılan asil işin bir bölümünde, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenele, uzmanlık gerektiren işlerde iş alan başka bir işverenin varlığı, başka işverenin işçilerini yalnızca o işte ve o iş yerinde veya eklentilerinde çalıştırmış olması aranacaktır. Asil işverenin işçilerinin alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırılmaya devam ettirilmesi ve daha önce o işyerinde çalıştırılan kimse ile alt işveren ilişkisinin kurulması durumunda, asil işveren alt işveren ilişkisinin muvazaalı işleme dayandığı kabul edilerek alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asil işverenin işçisi sayılır.

Üretimde kullanılacak malzemenin iş sahibi, asil işveren veya alt işveren tarafından sağlanacak olması ya da malzemelerin özenti kullanılması, hesap verme ve artan kısımlarını iade borcu, ihbar gibi konularda taraflara yüklenen yükümlülüğün aradaki hukuki ilişkinin niteliğine etkisi bulunmamaktadır. Zira malzeme temin eden kişilerin işgücü katkıları söz konusu değildir. Yalnızca ihtiyaç duyulan malzemeyi temin etmektedirler. Malzemeyi temin eden kişinin bu malzemeyi üretmeyi üstlenmiş olması onun alt müteahhit olarak nitelendirilmesini gerektirmez. Bu kişi asil işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin işlerde veya yapılan asil işin bir bölümünde bir iş yapmayı üstlenmiş değildir. Aynı şekilde salt malik olmak veya ortaya çıkacak belli bir işten veya eserden yararlanacak kişi olmak işveren niteliğini kazandırmaz. Kimi kez asil-alt işveren ilişkisinde tarafların sıfatının belirlenmesinde güçlükler ortaya çıkabilir. Taraflar arasındaki sözleşmede tarafların sıfatına ilişkin sözcükler hukuki durumu belirlemeye yeterli değildir. Ancak sözleşme hükümlerini bütünü gözardı etmek de mümkün değildir. Örneğin, kazan dairesi binasının inşaatı işini başka bir işverene veren kooperatifin kontrol mühendisi görevlendirmesi halinde, kooperatifin işverenlik sıfatı ortadan kalkmış olmamaktadır. Dolayısıyla, sözleşmede akdi ilişkiye ve tarafların sıfatlarını tespit için kullanılan deyimlere değil, tarafların gerçek iradelerine bakılması gerekir. Asil işveren ile alt işveren arasında düzenlenen sözleşmede işe alınacak ve çalıştırılacak işçilerle ilgili işyerinin, işin ve işçilerin yasal haklarının güvencesini sağlamak için konulan maddelerdeki düzenlemeler asil işverenin alt işverenle birlikte

3. Y. 21. HD, 21.06.2005 - 2005/791-6574 ve 14.9.2004 - 7604/6988.

4. Öğretideki tanımlamalar ve tartışmalar için bkz. Çelikk, Nuri; "Türk İş Hukukunda Asil İşveren-Alt İşveren İlişkilerinden Doğan Bazı Uygulama Sorunları", Kamu-İş Münlir Ekonomi Armağanı, Ankara 1993; Tuncay, Can; "Asil İşveren Alt İşveren İlişkisi", KIPLAS İşveren Dergisi, Ocak 1991; Akyigit, Ercan; "Alt İşverenlik ve Benzer İlişkilerden Farkı", Tühis, C. 22, S. 4-5; Başbuğ, Aydın; Alt İşveren İlişkisi ve Güncel Sorunlar, Ankara 2010; Çanbolat, Talat; "Alt İşveren Kavramı ve Uygulama Sorunları", Tühis, Mayıs-Haziran 1997; Özdemir, Durhan; "Asil İşveren-Alt İşveren İlişkisi ve Yargıtay'ın Konu Hakkındaki Yeni Kararı", Çimento İşveren Dergisi, 1997/2; Şen, Sebahattin; "Tasarrüf (Alt İşverenlik) Açısından Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi (1994-1996)", Tühis, Kasım 1997-Şubat 1998; Şen, Sebahattin; "Türk İş Hukukunda Alt İşveren ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", Çalışma Hayatında Esneklik ve İş Hukukuna Etkileri, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2002.

5. Ünsal, Engin; "4857 Sayılı Yasa'ya Göre Asil İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurulması", Legal, 2005/6, s. 539; Karşit görüş için bkz. Çankaya, Osman Güvençil, Şahin; İş Hukukunda Üçlü İlişkiler, Ankara 2009, s. 20.

6. Y. 21. HD, 13.10.1995 - 1995/3199-5696.

7. Y. 21. HD, 25.9.2006 - 2006/8286-8863.

8. Y. 9. HD, 10.11.1967 - 1967/8386-10365.

sorumluluğunun sonucu olup, alt işverenin, işverenlik yetkilerini ve sorumluluklarını ortadan kaldırmaz⁹.

B. Unsurları

Uygulamada iş kazaları açısından karşımıza çıkabilecek en önemli sorunlardan biri, işi veren ile işi alan arasındaki ilişkinin asıl-alt işveren ilişkisi sayılıp sayılmayacağını tespitidir. Bir işverenin alt işveren niteliğini kazanabilmesi için asıl işle, bölümlerinde ve eklentilerinde iş alması, kendi namına ve hesabına sigortalı çalıştırmış olması gerekir¹⁰. Anılan ilişkide işin belirli bir bölümünün değil de tamamının, bir bütün halinde ya da bölümlere ayrılarak başkalarına devredilerek işten tamamen el çekilmesi halinde, devralan kişiler alt işveren; devredenler de asıl işveren olarak nitelendirilemeyecektir. Yargıtay'ın bir kararına göre, işverenin temizliği için yapılan sözleşmede temizlik şirketinin yaptığı iş, asıl işten yani temizlik işini veren şirketin yaptığı işin faaliyet alanından, bölümlerinden veya eklentilerinden alınmış iş niteliğinde değildir. Yapılan ve alınan iş yalnızca işverenin temizlenmesi işidir. Böyle bir iş, bağımsız bir iş olup işi veren şirket ile temizlik şirketi arasında yapılan sözleşme taşeronluk sözleşmesi değildir. Böyle bir sözleşme, "anahtar teslimi iş yapma" niteliğini taşıyan bir sözleşmedir¹¹.

İş ve sosyal güvenliğe ilişkin mevzuatta bir işin bölümlerinden veya eklentisinden iş alınması hangi anlamda geldiği konusunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu husus, işverinde yapılan işle ilgili bir işin alınması olarak anlaşılmalıdır¹². Yasa, alt işverenlik için bir işte, bir işin bölümlerinde ya da eklentilerinde işverenden iş almayı aramaktadır. Bir diğer anlatımla, bir işverene ait işverindeki üretim sürecine, başka bir işverenin dâhil olması durumunda alt işverenden söz edilebilecektir. Bu anlamda bir bağlantının varlığı için işverinde üretilen malın ya da hizmetin niteliğine bakılması gerekir. Bu noktada belirleyici yön yapılan işin, diğerinin bütünüyle yapıldığı olup olmadığıdır. İşverindeki üretimle ilgili olmayan ve asıl işin tamamlayıcısı niteliğinde bulunmayan bir işin üstlenilmesi halinde, alt işverenden söz etme olanağı kalmayacak, ortada iki bağımsız işveren bulunacaktır. İşveren kendisi sigortalı çalıştırmaksızın işi bölerek, ihale suretiyle farklı kişilere vermişse, ihale makamı yasanın tanımladığı anlamda asıl işveren olmayacak ve bir alt-üst işveren ilişkisi bulunmayacaktır. Burada önemli olan "devir" olgusunun somut olayda gerçekleşmesidir. Bu kapsamda, devirden amaçlanan, yapılmakta olan işin, bölümlerinden ve eklentilerinden tamamen bağımsız bir sonuç elde etmeye yönelik, işi alana bağımsız bir işveren kimliği kazandıracak bir işin devridir¹³. Ekonomik olarak birbirleriyle bağlantılı bulunsalar da, işyerleri bağımsız sonuç elde etmeye yönelikse yani işin devri söz konusu değilse, yasanın öngördüğü ödevlerden, işi bölüp dağıtan, asıl işvereni niteliğiyle sorumlu olacaktır. Diğer işyerlerinde sigortalı çalıştırması nedeniyle "işveren" sıfatına sahip olan kimse de, işverenlik sıfatına (devredilen

iş dolayısıyla) sahip olmadığı için, asıl işveren olarak sorumlu bulunmayacaktır. Sözleşmede işin kalitesi ve işyeri disiplini amacıyla bir kısım hükümlerin yer alması asıl işverenlik sıfatını doğuracak, işi alanın bağımsız işveren kimliğini ortadan kaldıracak bir etmen değildir¹⁴. Yargıtay, asıl işi polyester iplik ve dokuma üretimi olan şirketin kendi sigortalılarını çalıştırmaksızın, inşaat sözleşmesi ile verdiği ek fabrika, hizmet binası ve depo yapım işinin yapımı sırasında işi alan şirketin kazaya uğrayan işçisine karşı; işin niteliği ve yürütümü bakımından dokuma işinden tamamen farklı ve bağımsız nitelikteki ek inşaat işinden sigortalı çalıştırmayan dokuma işvereni şirketin (5510 sayılı Kanunun 12'nci maddesi kapsamında) asıl işveren olarak nitelendirilerek sorumluluğuna karar verilemeyeceğini belirtmiştir¹⁵.

Asıl işveren-alt işveren ilişkisinde "asıl işin bütüne rek alt işverene verilebilmesi için işin teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren bir iş olması gerektiği" yönündeki düşünce Kanundaki düzenleniş biçimi ile "işletme ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler" ifadesi, "işletme ve işin gereği uzmanlık gerektiren işler" ve "teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler" şeklinde iki farklı koşula işaret etmektedir. Aksi yönündeki görüş çok dar bir yorumlama şeklindedir¹⁶.

III. İŞVERENİN İŞ KAZASINDAN DOĞAN SORUMLULUĞU

A. İşverenin İşçiyi Gözetme Borcu

İş sözleşmesi kapsamında, işçinin sadakat borcuna karşı işverenin işçiyi gözetme borcu doğmaktadır. İşverenin gözetme borcu, dar anlamda iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alma, geniş anlamda ise işçiye zarar verebilecek her türlü davranıştan kaçınma, işçiyi bilgilendirme, eşyalarını koruma gibi pek çok yükümlülükleri kapsamaktadır¹⁷. Bazı yazarlar iş sağlığı ve güvenliği kavramına, işçinin sağlığını, güvenliğini etkileyen, ilgilendiren ve işyeri dışından kaynaklanan riskleri de eklemişlerdir¹⁸.

Gözetim borcunun temelinde, Borçlar Kanunu (BK) m. 332 ve Medeni Kanun (MK) m. 2 hükümleri yer almaktadır. Borçlar Kanununun 332'nci maddesinde ifade edilen hakkaniyet, bir ölçüt olarak işverenin kendinden beklenen önlemleri alma yükümlülüğünü ifade eder¹⁹. İlke olarak işvereni, işverinde iş sağlığı ve güvenliği için gerekli her türlü önlemi almak zorundadır (İK m. 77). Öte yandan işverenin alması gereken önlemlere ilişkin diğer bir ilke MK m. 2'de ifade edilen doğruluk ve dürüstlük kurallarıdır²⁰. Bu bağlamda, işveren objektif ölçütler içinde, doğruluk ve dürüstlük kuralları çerçevesinde, işçinin güvenliği için beklenen her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

⁹ YHGK, 14.11.2001 - 2001/9-711-820.

¹⁰ Ayan, s. 507.

¹¹ Y. 10. HD, 13.09.2001 - 2001/4151-5593 (YKD 2002/2, s. 226).

¹² Uşan, Fatih; "Asıl İşverenin Alt İşverenin Sosyal Sigortalar Kanunundan Doğan Borçlarından Sorumluluğu", Kamu-İş, C. 7, S. 1, 2002, s. 85.

¹³ Sur, Meida; "Karşılaştırmalı Hukukta Alt İşveren", Çalışma Hayatında Esneklik ve İş Hukukuna Etkileri, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2002, s. 198 vd.

¹⁴ YHGK, 20.12.2006 - 2006/21-796-812 (Meşe Yazılım Programı).

¹⁵ YHGK, 05.05.2004 - 2004/10-233-262 (Meşe Yazılım Programı); Y. 10. HD, 31.03.2003 - 2003/2107-2726 (Meşe Yazılım Programı) Aynıca Y. 10. HD, 03.03.2004 - 2004/750-2567 (YKD, 1995/9, s.1360).

¹⁶ Çelik, Muri; "Asıl İşveren Tarafından Alt İşverene İş Verilmesinin Koşulları" Sicil, Mart 2009 S. 13, s. 86-87.

¹⁷ Keser, Hakan; "İşverenin İşçiyi Gözetme Borcunun Geçici İş İlişkisine Yansımaları", Legal, S. 9, 2006, s. 66.

¹⁸ Kılıç, Leyla; İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Yükümlülüğü ve Sorumluluğu, Ankara 2006, s. 21.

¹⁹ Kılıç; s. 42.

²⁰ Keser; s. 71-72.

İş kazalarında işverenin hukuki sorumluluğu konusunda gelişen olaylar çerçevesinde Yargıtay'ın görüşleri de gelişmiştir. Başlangıçta, haksız fiil yani kusur sorumluluğu benimsenirken zaman içinde sözleşmeden doğan sorumluluk ve en nihayet kusursuz sorumluluk esas alınmıştır. Diğer bir deyimle gelişen teknoloji ve bunun getirdiği tehlike risklerinin artması sonucu zarar ile nedensellik bağının varlığı, işverenin sorumluluğu için yeterli görülmektedir. Burada, çıkar, hakkaniyet ve risk ilkeleri öne çıkmaktadır²¹.

B. Asıl İşveren Alt İşveren İlişkisinde Sorumluluk

İş kazasında işçiye veya hak sahiplerine karşı alt işveren gibi asıl işveren de tazminatla yükümlüdür. Nitekim 5510 sayılı Kanununun 12'nci maddesinin altıncı fıkrası, üçüncü kişi olarak nitelendiği alt işvereni tanımladıktan sonra, sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığıyla işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işvereni, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumlu tutmaktadır. Alt işveren işyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili görevlerini yerine getirmemiş ve gerekli tedbirleri almamışsa SGK, asıl işverene karşı rücu davası dahi açabilecektir. İhaleyi alan işverenin işin bir bölümünü alt işverene bırakmış olması onu tazminat ödeme yükümlülüğünden kurtarmaz. Zira işverenin iş kazalarından doğan tazminat sorumluluğu, BK'nın 332'nci maddesi gereğince hizmet akdinden doğan işçiyi koruma ve gözetme yükümlülüğüne ve İK'nın 77'nci maddesinde öngörülen iş güvenliğine ve işçi sağlığına ilişkin yükümlülüklerine aykırı davranmasından kaynaklanmaktadır²². Asıl işveren ile alt işverenin işçileri arasında bir hizmet akdi bulunmaması nedeniyle işin görülmesi ile ilgili olarak asıl işveren bir talimat veremez ise de, alt işverenin işçilerinin işyerindeki davranışları işçi sağlığını ve iş güvenliğini ilgilendirdiği takdirde böyle bir talimat verebilir. Hiç kusursuz, asıl işverenin bütün işyerini kapsamak üzere genel talimatlar vermesi, alt işverenin işçilerini de bağlayacaktır. Alt işverenin işçileri bu talimata uymak zorundadır. O nedenle, alt işverenin işçilerinin uğradığı bir iş kazasından dolayı, asıl işveren de zararın tümünden sorumlu hale gelmektedir. Benzer şekilde geçici iş ilişkisi kurulan işveren de, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı diğer işveren ile birlikte sorumludur.

Bir iş kazasından doğan sorumluluğun belirlenmesinde, asıl işveren alt işveren ilişkisinin tespiti gerekir. Bir iş kazası sonucu zarara uğrayan işçinin tazminat davası, işverene veya kusurlu üçüncü kişilere karşı yöneltilir. İşveren niteliği, 5510 sayılı Kanununun 12'nci maddesinde ve 4857 sayılı İK'nın 2'nci maddesinde yapılan tanımlamalara göre, işçi çalıştırmanın doğal sonucudur. Alt işveren tarafından işe alınan işçilerin uğrayacakları iş kazasından ötürü, asıl işverenin alt işveren ile birlikte sorumlu tutulması 4857 sayılı İK'nın 2'nci maddesi gereğidir²³. Zira asıl işverenin işyerindeki üretimde, alt işverenin işçilerinin işgücünden yararlanılmaktadır²⁴.

Sosyal güvenlik hukuku açısından asıl işveren-alt işveren ilişkisi için, işyerinde "asıl işveren" in de işçi çalıştırıyor olması koşulu aranır. Sigortalı çalıştırmayan asıl işveren "işveren" sıfatını kazanamayacağı için, bu durumdaki kişilerden iş alanlar da alt işveren (aracı) sayılmayacak ve birlikte sorumluluk doğmayacaktır. Gerçekten de, bir işin bütünüyle devri durumunda işi devreden ile devralan arasındaki ilişki eser sözleşmesi olarak adlandırılır. Bu durumda, devreden kişinin işveren sıfatı kalkar. İş devralan işveren olarak nitelendirilir. Dolayısıyla, İş Kanununun öngördüğü yükümlülükler devralan işverene geçer. Diğer işyerlerinde sigortalı çalıştırması nedeniyle "işveren" sıfatına sahip olan kimse, işverenlik sıfatına (devredilen iş dolayısıyla) sahip olmadığı için, asıl işveren olarak sorumlu olmayacaktır. Alt işveren olarak tanımlanan kişi ile asıl işveren arasındaki sözleşmenin hukuki niteliğinin asıl işveren-alt işveren ilişkisinin doğumunda önemi bulunmamaktadır. Asıl işveren ile alt işveren arasındaki ilişki büyük çoğunlukla eser sözleşmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ancak bu ilişki kira, taşıma veya diğer bir sözleşme türü olarak da ortaya çıkmış olabilir²⁵. Bu kapsamda asıl işe ilişkin hizmetin ifasında görev alan alt müteahhidin asıl işverene karşı ifa yardımcısı konumunda olması sonucu değiştirmeye yeterli değildir. Önemli olan asıl işverene ait olan bir işin alt işveren (aracı) tarafından yapılmasının sağlanması olup, ilişkinin ne şekilde veya hangi sözleşme sonucunda meydana geldiğinin sonuca etkisi bulunmamaktadır.

Asıl işverenin, işin bir bölümünü kendi şubesine veya şubelerine vermesi, bu şubelerin alt işveren olarak nitelendirilmesini gerektirmez. Asıl işverene işçi temin eden kişi veya kişiler ise asıl işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin işlerde veya yapılan asıl işin bir bölümüne, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenle, uzmanlık gerektiren işlerde iş alan kişiler olmadığı için alt işveren olarak nitelendirilemeyecektir. Esasen işverenler arasında asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunması durumunda, asıl işverenin kusuru bulunmasa dahi bu sıfatıyla alt işverenin kusurundan dolayı işçilere veya hak sahiplerine karşı sorumlu olduğu kabul edilmiştir. Burada, asıl işveren ile alt işveren arasındaki hukuki ilişkinin ve kusur durumunun belirlenmiş olması karşısında, asıl-alt işveren arasındaki sözleşmede bulunan iş güvenliğinden ve iş kazalarından dolayı sorumluluğu belirleyen hükümlere göre hareket edilemez. İşverenler arasındaki sözleşmede yer alan sorumluluğa ilişkin hükümler yalnızca sözleşmenin taraflarını bağlar, işçi yönünden bir hüküm ifade etmez²⁶. Çünkü burada asıl işverenin iş kazasından dolayı işçiye karşı olan sorumluluğu yasadın doğan bir sorumluluktur. Kusurlu olup olmaması önemli değildir²⁷. Zira işverenin alt işverenle birlikte sorumluluğuna ilişkin hükümler nispi emredici niteliktedir. Böylece alt işverenlik uygulamasının bulunduğu bir yerde meydana gelen iş kazası bir anlamda üç hukuk süjesini karşı karşıya getiren bir hukuksal olay olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu hukuk süjeleri asıl işveren, alt işveren ve işçidir. (veya hak sahipleri).

²¹ Kılıç; s. 162-163.

²² Y. 21. HD, 13.4.2006 - 2006/402-3842 (Meşe Yazılım Programı).

²³ YHGK 29.4.1998 tarihli ve 1998/307-312 sayılı kararında, çimento fabrikasına alt makinelerin ihale ile onarım işini yüklenen kişiyi çimento işverenin alt işvereni saymamıştır.

²⁴ Ekonomi, Mühür; "İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi", Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2007", İstanbul 2009, s. 25.

²⁵ Ekonomi; konuşma metni, s. 19.

²⁶ Canbolat; s. 23; Y. 21. HD, 25.9.2006 - 2006/8286-8863 (Meşe Yazılım Programı).

²⁷ Ekonomi; Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, 2007, s. 26; Tunçay, Can; "Karar İncelemesi", Çimento İşveren Dergisi Mart 1991, C. 5, S. 2, s. 19; Y. 10. HD, 30.01.2006 - 2005/11143-423; Y. 21. HD, 12.4.2005 - 2005/1591-3684.

C. İş Sahibi-İşveren Ayrımı

Asıl işveren ile alt işveren arasında yapılan sözleşmenin konusu, iş sahibi ile asıl işveren arasında daha önceden yapılmış bulunan sözleşmeden kaynaklanan borcun ifasına yönelik olup, sözleşmenin her iki tarafı da işveren konumundadır. Bunlardan birisi iş sahibine karşı mal ve hizmet üretimine ilişkin borcun ifasını üstlenmiş olan asıl işveren diğeri ise bu üretim sürecine dâhil edilen alt işverendir.

İş sahibi ile işveren birbiriyile karıştırılmamalıdır. Eser sözleşmesinin taraflarından birine iş sahibi, diğeri yüklenici denilir. Hizmet sözleşmesinde ise taraflardan birine işçi, diğeri işveren denilir. Yüklenici yaptığı işin uzmanı olup, iş sahibinden talimat almaz, ona karşı bağımsızdır²⁸. Yanında işçi çalıştırıyorsa işçisine karşı işveren durumundadır. İşveren konumunda olması nedeniyle, işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına göre işyerinde tüm tedbirleri almak ve bu konuda denetimi sağlamak yükümlülüğü altındadır. İş sahibi, işveren durumunda olmadığı için böyle bir yükümlülüğü yoktur. İş sahibi, iş güvenliği mevzuatı dışında kusurlu ise, ancak o zaman sorumlu olur²⁹.

D. İşin Anahtar Teslimi Verilmesi

Gerek öğretide gerek Yargıtay kararlarında, işin anahtar teslimi yapımının üstlenilmesi, taraflar arasındaki ilişkinin niteliğini asıl-alt işveren ilişkisi olmaktan çıkaran bir olay olarak görülmektedir. Anahtar tesliminden kasıt, asıl işverenin yapacağı işte hiçbir şeyi karışmayarak işin tamamen işi üstlenen taraftan yapılacak olmasıdır. İşin belirli bir bölümünün değil de tamamının bir bütün halinde ya da bölümlere ayrılarak başkalarına devredildiği, işten bu yolla tamamen el çekildiği, sigortalı çalıştırılmadığı için işveren sıfatına sahip olunmadığı için bunları devralan kişiler alt işveren, devredenler de asıl işveren olarak nitelendirilmeyecektir. Bu durumda alt işveren, sözleşmeler gereğince üzerine aldığı işi, asıl işveren adına değil; kendi hesabına bağımsız bir şekilde yürütür. Hizmet akdi, alt işveren ile çalıştırdığı işçiler arasında kurulur, işçiler ücretlerini ve diğer haklarını ondan alır, onun talimatlarına ve emirlerine göre işgörmeye borçlarını yerine getirirler³⁰.

İşin anahtar teslimi olarak bir kimseye verilmesi, isminden dolayı inşaat işleriyle ilgili görülmele birlikte, yargısal uygulamadaki yaygın kullanım bunun inşaat işleriyle sınırlı olmadığını göstermektedir³¹. Diğer tüm üretim alanları bakımından bu deyim kullanılmaktadır. İşverenler arasındaki sözleşmelerde "anahtar teslimi" deyiminin yazılmamış olması nitelendirilmede etkili değildir³². Buna karşılık, yapılan işin anahtar teslimi şeklinde ihale edildiğinin yazılmış olması da tek başına belirleyici değildir. Sözleşmede bir kısım malzemenin ihale makamınca karşılanacağını belirtilmesi ve işin denetiminin bu kişiye yapılması, işin anahtar teslimi ile verilme koşulunu ortadan

kaldırır³³. Bir işi bütünüyle anahtar teslimi alan kimse, alt işveren değil, asıl işverendir.

Alt işverenin, aldığı işleri asıl işverene ait işyerinde yapıyor olması halinde, bu yer alt işveren yönünden de işyeri anlamını taşımaktadır. Bu gibi durumlarda fiziki olarak tek olan yerler, hukuki bakımdan hem asıl işverenin hem de alt işverenin işyeri sayılır. Alt işveren, kendi işçilerine karşı o işyeri ile ilgili ve İK'dan veya hizmet akdinden doğan yükümlülüklerinden asıl işverenle birlikte sorumludur. Asıl işverenin bu sorumluluğu, alt işverenin sorumluluğu ile sınırlıdır. Uygulamada, bir ticari işletmenin kendi ana sözleşmesinde belirtilen işletme konusuna doğrudan doğruya girmemekle beraber, o işletmenin ticari faaliyetini kolaylaştıran ticari işlerin ve ticari sözleşmelerin de o işletmenin konusu içinde bulunduğu benimsenmektedir.

İşin anahtar teslimi suretiyle tamamının devri söz konusu değilse işverenler arasındaki ilişkinin alt-üst işveren olarak nitelendirilmesi gerekir. İşin tamamı yerine bir bölümü devrolduğunda, devreden kişinin işverenlik sıfatı devam ettiğinden kusuru olmasa da sorumlu olduğunun kabulü gerekir³⁴. İşin tamamının devir edilmemesi, şirketlerin aynı binada faaliyet göstermesi, hatta daha önce bir şirketin personelinin diğer şirketin ekiplerinden oluşturulmuş olması gibi uygulamalar işin anahtar teslimi suretiyle devrinin söz konusu olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durumda şirketler arasındaki ilişkinin alt-üst işveren sözleşme uyarınca, diğer işverene ait işyerinde çalışan işçilerin mesai saatlerini belirleme, çalışmayı denetleme yetkisinin bulunması ve işçinin işverene ait işyeri ve eklentilerinde münhasıran çalıştığı anlaşılması halinde denetim yetkisi tanıyan işveren üst işveren olarak değerlendirilmelidir³⁵. İşin tamamı yerine bir bölümü devrolduğunda, devreden kişinin işverenlik sıfatı devam ettiğinden kusuru olmasa da 4857 sayılı İş Kanunu m. 2/6 gereğince sorumlu olduğunun kabulü gerekir³⁶.

IV. SONUÇ

Herhangi bir uyumsuzlukta sorun, olayın somut özelliklerine bakılarak çözüme ulaştırılmalıdır. Çalışma ilişkisinin eser sözleşmesine dayanması halinde iş sahibinin, iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan işçi sağlığı ve güvenliğini sağlama yükümlülüğü bulunmayacaktır. O halde, taraflar arasındaki ilişkinin hukuki tanımı üzerinde durulmalı, arada bir hizmet akdinin bulunduğu belirlenmesi halinde çalıştırmanın işveren niteliğinin bulunup bulunmadığı irdelenmelidir.

²⁸ Y. 21. HD, 12.4.2001 - 2001/2715-2684.

²⁹ Y. 21. HD, 28.01.2003 - 2003/216-496.

³⁰ Y. 21. HD, 19.4.2005 - 2005/1252-4081.

³¹ Örneğin, "davalı tarafından binanın kaba, inşaatının bitirildiği ve takriben siva işlerinin dava dışı H. K. ya verildiği, adı geçen inşaatçı olarak siva işine başladığı, olay tarihinde H. K. yanında sıvacı olarak çalışan davacının iskelebin kırılması ile 2. kat seviyesinden zemine düşerek yaralandığı, taraflar arasında yazılı bir sözleşmenin bulunmadığı, dosya içerisindeki bilgi ve belgelerden açıkça anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca davalının üst işveren (asıl işveren) olduğunun bina inşaatının anahtar teslimi verilmesinin söz konusu olmadığına kabulü ile davanın esasına girilmek gerekirken, hukuki değerlendirmede hata ya düştülerek inşaat halindeki binanın siva işinin aracıya verilmesini işin bütünüyle devri gibi değerlendirmek suretiyle yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir." (Y. 21. HD, 12.4.2005 - 2005/1591-3684.

²⁸ Yavuz Cevdet, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, İstanbul 2009, s. 499.

²⁹ Y. 15. HD, 01.10.2007 - 2006/7446-5841 ve 17.4.2000 - 2000/1373-1819.

³⁰ Tuncay, *Karar İncelemesi*, s. 18.

³¹ Ekonomik, Mühür, "Hizmet Akdinin Feshi ve İş Güvenliği", konulu toplantı tartışmalar, *Çimento İşverenleri Dergisi Özel Eki*, Mart 2003, C. 17, S. 2, s. 37.

³² Y. 9. HD, 09.10.2003 - 2003/3219-16714.

KAYNAKÇA

- Akyigit, Ercan; "Alt İşverenlik ve Benzer İlişkilerden Farkı", Tühis, c. 22, s. 4-5.
- Ayan, Özge; "Türk İş Hukukunda Alt İşverenlik İlişkisi" Legal 2006, s. 10.
- Aydınlı, İbrahim; "Görünürdeki İşlemler Açısından Türk İş Hukukunda Alt İşveren İlişkisi ve Muvazaa Sorunu", Ankara 2008.
- Başbuğ, Aydın; "Alt İşveren İlişkisi ve Güncel Sorunlar", Ankara 2010.
- Canbolat, Talat; "Alt İşveren Kavramı ve Uygulama Sorunları", Tühis, Mayıs-Haziran 1997.
- Çankaya, Osman Güven/Çil, Şahin; "İş Hukukunda Üçlü İlişkiler", Ankara 2009.
- Çelik, Nuri; "Asıl İşveren Tarafından Alt İşverene İş Verilmesinin Koşulları" Sicil, Mart 2009, s. 13.
- Ekonomi, Münir; "Hizmet Akdinin Feshi ve İş Güvencesi", konulu toplantı tartışmalar, Çimento İşverenleri Dergisi Özel Eki, Mart 2003, c. 17, s. 2. "İş İlişkisinin Kurulması ve İşin Düzenlenmesi", Yargıtay'ın İş Hukukuna İlişkin Kararlarının Değerlendirilmesi 2007", İstanbul 2009, s. 25.

- Keser, Hakan; "İşverenin İşçiyi Gözetme Borcunun Geçici İş İlişkisine Yansımaları", Legal 9, 2006.
- Kılıç, Leyla; "İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliğini Sağlama Yükümlülüğü ve Sorumluluğu", Ankara, 2006.
- Sen, Sebahattin; "Türk İş Hukukunda Alt İşveren ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", Çalışma Hayatında Esneklik ve İş Hukukuna Etkileri, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2002. "Taşeronluk (Alt İşverenlik) Açısından Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi (1994-1996)", Tühis Kasım 1997-Şubat 1998.
- Tuncay, Can; "Karar İncelemesi", Çimento İşveren Dergisi, Mart 1991, c. 5, s. 2.
- Sur, Melda; "Karşılaştırmalı Hukukta Alt İşveren", Çalışma Hayatında Esneklik ve İş Hukukuna Etkileri, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2002.
- Uşan, Fatih; "Asıl İşverenin Alt İşverenin Sosyal Sigortalar Kanunundan Doğan Borçlarından Sorumluluğu", Kamu-İş, c. 7, s. 1, 2002.
- Ünsal, Engin; "4857 Sayılı Yasa'ya Göre Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurulması", Legal, 2005/6.
- Yavuz, Cevdet; "Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, İstanbul 2009.

KADASTRO
DAVALARI
UYGULAMA KILAVUZU

Kadastro Davaları
Uygulama KILAVUZU

İbrahim KARAMAN
2014/16/225 Sayılı 741 Sayılı 2009/11

4. Baskı

Kitap, teknik bir konu olan Kadastro Davalarıyla ilgili kısa ve öz açıklamaları vererek uygulamaları sonuca götürecek doğru bilgiyi sunmayı hedeflemektedir. Uygulamada sıklıkla karşılaşılan sorunlu alanlar tespit edilerek bu konulara ilişkin sorun çözücü örnek Yargıtay kararları seçilmiştir. İlk baskısı 2001 yılında yapılan ve 4. baskısına ulaşan çalışma, bu güne kadar ki yasal değişiklikleri ve en son Yargıtay içtihatlarını da içerecek şekilde kaleme alınmıştır. Kadastro Davalarının başından sonuna kadar örnek keşif tutanağı, bilirkişi rapor ve krokisi ile mahkeme kararları da dahil olmak üzere, uygulamada karşılaşılabilecek konu ve sorunları çözümlenebilmek için tüm uygulayıcılara etkin ve pratik bir kaynak yaratmak amacıyla hazırlanmıştır.

www.dinamik.com.tr